platform

Secretariaat
p/a Joh. Vermeerstraat 22
1071 DR Amsterdam
Postbus 75997
1070 AZ Amsterdam

telefoon: 020 676 67 71
fax: 020 662 49 01
info@platformmakers.nl
www.platformmakers.nl

Tweede kamer
Aan de leden van de Vaste Commissie voor Veiligheid en Justitie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

16 januari 2012

Betreft: Wetvoorstel toezicht collectieve beheersorganisaties

Geachte commissieleden,

Het Platform Makers, het samenwerkingsverband van de Nederlandse belangenorganisaties voor auteurs en artiesten, is verheugd dat het Wetsvoorstel toezicht Collectief Beheersorganisaties (CBO's) binnenkort behandeld zal worden in uw Kamer.

Verbreding en versterking van het overheidstoezicht kan naar onze mening van groot belang zijn voor de maatschappelijke legitimatie van het, voor auteurs en artiesten zo belangrijke, Nederlandse collectief beheer. Het stellen van normeringen voor de salarissen bij CBO's en het invoeren van regels betreffende inspraak en transparantie zijn daarbij van groot belang. Het College van Toezicht dient te worden voorzien van handvatten om eventuele misstanden, mochten die zich voordoen, adequaat te kunnen aanpakken. Tezelfdertijd willen wij wel benadrukken dat de meeste CBO's in Nederland reeds aan deze redelijke normen voldoen.

Hoewel de toegezegde laatste nota van wijziging op dit moment nog niet gepubliceerd is willen wij nu reeds de navolgende opmerkingen bij het wetsvoorstel plaatsen.

Uitbreiding toezicht

Uitbreiding van het toezicht over *alle* CBO's is naar onze mening nuttig. Op zich is begrijpelijk dat in het wetsvoorstel (artikel 17 lid 2) CBO's die geen substantiële vergoedingen incasseren of verdelen evengoed buiten het toezicht geplaatst worden. Te

makers

overwegen valt echter ook aan deze kleine CBO's in ieder geval minimale eisen te stellen. Gezien de introductie van het VOICE Keurmerk voor CBO's zou men bijvoorbeeld kunnen overwegen deze kleine CBO's in aanmerking te laten komen voor plaatsing onder toezicht wanneer deze niet, om welke reden dan ook, beschikken over het CBO-Keurmerk. Op die wijze vindt dan in ieder geval via het Keurmerk een minimale vorm van toezicht plaats op het voldoen aan de binnen VOICE (in overleg met het College van Toezicht) overeengekomen normen.

Primaat bij rechthebbenden

Van groot belang is naar onze mening dat bij de aansturing van het beleid van CBO's het primaat bij de betreffende groepen rechthebbenden ligt en blijft liggen. Wij achten van groot belang dat auteurs en uitvoerend kunstenaars, ook bij collectieve vertegenwoordiging van (delen van) hun rechten zoveel mogelijk controle kunnen behouden over de wijze waarop dit gebeurt. Een krachtig nationaal collectief beheer dient daarom in stand te worden gehouden.

1. Belangrijk daarbij is met name het voortbestaan van rechtenorganisaties van verschillende groepen makers (met vaak ook onderling verschillende belangen). Het auteursrecht is immers een individueel recht; dit maakt dat ook in het geval de maker de keuze maakt (een deel van) zijn recht collectief te laten vertegenwoordigen de zeggenschap over de uitoefening van dit recht zo dicht mogelijk bij die maker dient te blijven.

Gedwongen samenwerking tussen privaatrechtelijke organisaties (artikel 21) is naar onze overtuiging in strijd met het grondrecht op vereniging en het privaatrechtelijk karakter van het auteursrecht. Het druist bovendien in tegen het gerechtvaardigde belang van de eigen zeggenschap van makers en uitvoerenden over de gelden die voor hen bestemd zijn, zonder inmenging van andere groepen rechthebbenden (zoals bijvoorbeeld exploitanten).

2. De kosten van CBO's worden betaald door de rechthebbenden in de vorm van een inhouding op de voor hun geïncasseerde vergoedingen. Het is daarom ons inziens, niet tegenstaande de waarde van normering van salarissen en Toezicht op de redelijkheid en doelmatigheid van kosten en kostenpercentages, in de eerste plaats aan deze rechthebbenden om te bepalen welke diensten zij verricht willen zien door hun CBO en welke kosten zij daar voor over hebben. Een vaste norm voor beheerskosten in de vorm van een kostenpercentage, zoals voorgesteld in artikel 2 lid 2 h., is niet zinvol, omdat de afweging of een kostenpercentage legitiem is mede afhangt van de activiteiten die door een specifieke CBO worden verricht. (Zo is het verdelen van een kleine incasso onder een grote groep rechthebbenden in beginsel evident duurder dan verdeling van een grote incasso over een kleine groep rechthebbenden; het kostenpercentage an sich zegt daarmee weinig over de doelmatigheid van de bestedingen.) De kosten moeten transparant zijn en dienen in verhouding te staan tot de te verrichten werkzaamheden. Voor een beoordeling van de bedrijfseconomische prestaties van een CBO verdient het de voorkeur deze inschatting aan het College van toezicht over te laten en niet generiek bij AMVB te

bepalen. Het College kan immers rekening houden met de bijzonderheden van de uitoefening van de desbetreffende rechten en daarover indien nodig adviseren of een aanwijzing geven.

3. Tot slot zou de vrijheid van rechthebbenden moeten worden gerespecteerd om hun CBO al dan niet toe te staan gelden die nog niet kunnen worden uitgekeerd te beleggen op een wijze die hun goeddunkt. In het kader van het toezicht dient het College wel te kunnen toetsen of hierbij met de stem van de rechthebbenden voldoende rekening wordt gehouden. Ook moet toezicht kunnen plaatsvinden op de uitoefening van het beleggingsbeleid en moet het College een aanwijzing kunnen geven betreffende het beleggingsstatuut. Een algeheel beleggingsverbod (artikel 2 lid 4), dat voor geen enkele andere private organisatie geldt, gaat naar onze mening te ver.

Voorkom dubbel toezicht

De vraag is of preventief toezicht op tariefsverhogingen, naast een geschillencommissie niet leidt tot dubbel toezicht.
Het nationaal collectief beheer moet voldoende in staat zijn om namens rechthebbenden in enige gelijkwaardigheid te onderhandelen met vaak grote gebruikers van beschermd materiaal (zoals MKB Nederland of VNO/NCW).

Middels het auteurscontractenrecht zal ter versterking van de onderhandelingspositie van individuele makers in enige vorm de mogelijkheid worden geschapen om collectief te kunnen onderhandelen via representatieve belangenorganisaties. Het is daarom belangrijk om het reeds bestaande recht daartoe van het collectief beheer niet tezelfdertijd te zeer aan banden te leggen en de voortgang van handelen van CBO's niet al te zeer te belemmeren door het creëren van dubbel toezicht.

Zeker in het geval van onderhandelingen met grote marktpartijen is immers de vraag of deze partijen een versterking van hun onderhandelingspositie behoeven, daar waar in diverse onderzoeken en ook door de regering werd vastgesteld dat juist versterking van de onderhandelingspositie van de makers met spoed noodzakelijk is.

Ook in concurrentie met buitenlandse CBO's (hetgeen de Europese Commissie wil bevorderen) zou het Nederlandse collectief beheer niet te zeer in haar handelingssnelheid beknot moeten worden. Wordt er toch gekozen voor preventieve beoordeling van nieuwe tarieven, dan is in elk geval noodzakelijk deze beoordeling snel en voortvarend, maar wel zorgvuldig en evenwichtig te laten verlopen. De in de wet genoemde termijnen hiervoor zouden in dat geval duidelijker en strakker moeten worden vastgelegd.

Uiteraard zijn wij altijd tot een nadere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet,

Erwin Angad-Gaur, voorzitter Platform Makers

Overzicht leden Platform Makers

ACT (acteurs)

Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers - BNO (ontwerpers en illustratoren)

Dutch Directors Guild - DDG (film- en televisieregisseurs)

Freelancers Associatie - FLA (freelance journalisten)

FNV Kiem en BV Pop (musici, componisten en muziektekstschrijvers, dansers, acteurs, beeldend kunstenaars)

FotografenFederatie (fotografen)

Netwerk Scenarioschrijvers (scenarioschrijvers)

Ntb (musici, dansers, acteurs, componisten en muziektekstschrijvers)

Nederlandse Vereniging van Journalisten - NVJ ((foto)journalisten, programmamakers)

Professionele Auteurs Lichte Muziek - PALM (componisten en muziektekstschrijvers)

Vereniging van Letterkundigen - VvL (literaire schrijvers en vertalers)

De Unie van Componisten (componisten en improviserende musici)

BCMM (componisten multimedia)

Samen1stem (freelancers werkzaam in nasynchronisatie of andere vormen van stemwerk)

Tekstnet (tekstschrijvers)

Beroepsorganisatie Nederlandse Stripmakers - BNS (stripmakers, waaronder striptekenaars en -schrijvers)